

UNIVERSITETET
I OSLO

Forelesninger i selskapsrett

Introduksjon og rettskilder

5. studieår, vår 2014

Professor dr. juris Beate Sjøfjell

Det juridiske fakultet i Oslo

beate.sjafjell@jus.uio.no

 [@BeateSjafjell](https://twitter.com/BeateSjafjell)

ssrn.com/author=375947

Dagens temaer

- Forventningsavklaring for dette faget
- Opplegget for forelesningene i vår
- En introduksjon til
 - selskapers og selskapsrettens betydning
 - andre rettsområders betydning for selskapsretten, og
 - til rettskildene og litteraturen i faget

Forventningsavklaring

- Hva kan dere? Hva vil dere lære?
- Forelesningene: hvordan skal de være?
- Rettskildene: tilgjengelighet
- Litteraturen: hovedlitteratur, støttelitteratur
- Rammen rundt:
 - Forskergruppen **Selskaper, markeder, samfunn og miljø**: jus.uio.no/forskning/omrader/selskaper/
 - Faglunsjer, seminarer, studieturer
- Eksamen – og etterpå

Selskaper og selskapsretten

- Hva er et selskap?
- Selskapers betydning
- Selskapsrettens område
- Selskapsretten og forholdet til andre rettsområder

Opplegget for forelesningene

- **Selskapsrettens rettskilder**
- **Aksjeselskapets organisasjon**
- **Aksjeselskapets organer**
- **Allmennaksjeselskaper, børsnoterte selskaper og konserner**

- **Selskapets formuesforhold**
- **Endringer i kapitalen**
- **Endringer i selskapet**

Regulering av aksjeselskaper

Aksjelovene:

- Lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper
- Lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper

Viktige lovendringer de siste årene:

- Basert på [Gudmund Knudsens utredning](#)
- En endring vedtatt 2011 om [minstekapital mv.](#)
- Nye endringer vedtatt 2013: [Lovvedtak 68 \(2012-2013\)](#)
- [Forarbeidene](#) inkludert drøftelse i stortingskomiteen

Reguleringen av aksjeselskaper: Spesielt om allmennaksjeselskapet

- Noen andre regler
- Noen andre hensyn
- Mer relevant EU-sekundærrett
- Børsnoterte selskaper:
 - Finansmarkedsretten
 - Corporate governance

Reguleringen av aksjeselskaper: Finansmarkedsretten

- Børsloven nr. 74/2007
- Børsforskriften, forskrift 29. juni 2007
- Verdipapirhandeloven nr. 75/2007
- Verdipapirforskriften, forskrift 29. juni 2007
- Tolgingspraksis fra børsen og [børsklagenemnden](#)
- [Finanstilsynet har overtatt prospektkontrollen](#)

Regulering av aksjeselskaper: Corporate Governance

Corporate governance:

- organiseringen av ledelsen av selskapet,
 - retningslinjene for styring av selskapet og
 - forholdet mellom aksjonærene og styret og daglig leder
-
- Corporate governance-debatt
 - Debatt om selskapers samfunnsansvar

Regulering av aksjeselskaper: Corporate Governance

Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse

- Selskapskapital og utbytte
- Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående; fri omsettelighet
- Generalforsamlingen; valgkomite; bedriftsforsamling og styre
- Styrets arbeid, godtgjørelse til styret
- Risikostyring og intern kontroll; revisor
- Godtgjørelse til ledende ansatte
- Informasjon og kommunikasjon
- Selskapsovertakelse

Regulering av aksjeselskaper: CG-anbefalingens rettskildestatus

- *Comply or explain*
- Sanksjoner: Fra offentlig kritikk til strykning
- Semioffiisiell status:
 - Børsloven
 - Børsforskriften
 - Børsens løpende forpliktelser
 - Corporate governance-anbefalingen
 - Nå også årsregnskapslovens krav
 - Legitimitetsproblem?

Er EØS-retten relevant?

- Fremmed rett eller norsk rett?
- Politisk bakgrunn eller direkte relevante rettskilder?
- Er EØS-rett nyttig for norske selskapsrettsjurister?

EØS-rettens kilder i et nøtteskall

- EUs traktatrett: to traktater
- EUs sekundærrett: direktiver, forordninger, anbefalinger
- EØS-avtalen som bindeledd
- Rettspraksis: EU- og EFTA-domstolene

Traktatretten

- Overordnede formål
- Fri bevegelse av varer, tjenester, mennesker og kapital og den frie etableringsrett
- Beskyttelse mot diskriminering
 - Proporsjonalitetskravet
 - Grunnleggende rettssikkerhetsgarantier
 - "legal certainty" - forutberegnelighet og forbudet mot tilbakevirkning

Sekundærrett

- **Harmoniseringsarbeidet**
 - Hvorfor harmonisere?
 - Spesielt problematiske områder
 - De viktigste vedtatte direktiver
 - De ikke-vedtatte direktivene
- **Relevante EU-selskapsformer**
 - Europeisk allmennaksjeselskap (SE)
 - Forslag til europeisk aksjelskapsform (SPE)

Sentrale selskapsrettsdommer

Fra [EU-domstolen](#):

- Kommisjonen v. Frankrike, sak 270/83
- Segers, sak 79/85
- Daily Mail, sak 81/87
- Centros, sak C-212/97
- Überseering, sak C-208/00
- Inspire Art, sak C-167/01
- Cartesio, sak C-210/06
- [National Grid Indus BV](#), C-371/10
- [Idryma Typou](#), C-81/09
- [VALE](#), C-378/10

- Golden Shares-sakene, derunder [Sag C-212/09 Europa-Kommissionen mod Den Portugisiske Republik](#)

EU-rettens rettslige betydningen

- Sekundærlovgivning må tolkes i lys av traktatretten
- Norsk implementeringslov og -praksis må tolkes i lys av sekundærrett og traktatretten
- Norsk lov og praksis må generelt måles opp mot relevant sekundærrett
- Norsk lov og praksis må generelt måles opp mot traktatretten: Traktatreglene og grunnleggende prinsipper på traktatnivå

Interessant utvikling fra EU

- EU-kommisjonen lanserte i april 2011 [grønnbok om corporate governance](#)
- *The Reflection Group On the Future of EU Company Law* leverte sin [rapport](#) i april 2011
- [EU-strategi for bedrifters samfunnsansvar](#) lagt frem 25. oktober 2011
- EU-kommisjonens handlingsplan [European company law and corporate governance – a modern legal framework for more engaged shareholders and sustainable companies](#) ble lagt frem 12. desember 2012

Spørsmål? Forslag? Innspill?

- Behov for faste trefftider?
- Kontor: Domus Media, Vestfløyen, andre etasje
- E-post: beate.sjafjell@jus.uio.no
- SMS: 95 93 12 83
- @BeateSjafjell
- Facebook, LinkedIn